

Inarin kunta
Ympäristöyksikkö

**Inarin ja Utsjoen yhteistoiminta-alueen
ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma
vuosille 2015-2019**

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Inarin ja Utsjoen yhteistoiminta-alueen ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö (ympäristöyksikkö).....	3
2.1 Toimialue.....	3
2.2 Valvonnan voimavarat ja tehtävät.....	4
2.3 Koulutus, pätevyudet.....	6
2.4. Valvontakohderekisteri/ Tietojärjestelmä	6
2.5 Viestintä.....	6
2.5.1. Erityistilanteiden viestintä	6
2.6 Valvonnan maksullisuus	6
2.6.1 Elintarvikelain (23/2006 ja 352/2011) mukaan	7
2.6.2 Terveystensuojelulain (763/1994) mukaan	7
2.6.3 Tupakkalain (693/1976) mukaan	8
2.6.4 Kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) mukaan	8
2.7 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu.....	8
3. Valvonnan toimialat	8
3.1. Yleistä	8
3.1.1 Riskinarviointi	9
3.1.2 Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika.....	9
3.1.3. Valvontakohteiden / valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet.....	10
3.2 Toimialakohtaiset valvontasuunnitelmat	10
4. Erityistilanteisiin varautuminen	10
5. Kunnan valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi	11

1. Johdanto

Ympäristöterveydenhuolto on osa ennaltaehkäisevää perusterveydenhuoltoa, jonka tehtävänä on yksilöön, väestöön ja elinympäristöön kohdistuva terveyden edistäminen sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisy. Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat terveydensuojelu, elintarvikkeiden, tupakkalain, kuluttajaturvallisuuden sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelut.

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö (Liite 1) sekä valtioneuvoston valvontasuunnitelma-asetus (665/2006) edellyttävät kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveystahaitoja ehkäisevää.

Seuraavaa toimintakautta koskeva suunnitelma on hyväksyttävä toimielimessä ja toimitettava aluehallintovirastolle kuluva vuoden loppuun mennessä. Suunnitelmassa on otettava huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen toimialakohtaiset valvontaohjelmat sekä valvontasuunnitelma-asetuksen (665/2006) edellyttämä sisältö.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on varmistaa kuntalaisille turvallinen elinympäristö, jossa ei ole terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä. Lainsäädännössä korostetaan toiminnanharjoittajien omaa vastuuta, mutta viranomaisvalvontaa tarvitaan toiminnan ja tuotteiden määräystenmukaisuuden varmistamiseksi, toimijoiden tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi, kuluttajansuojan turvaamiseksi sekä toimijoiden tuotantoedellytysten varmistamiseksi.

2. Inarin ja Utsjoen yhteistoiminta-alueen ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö (ympäristöyksikkö)

Valvontasuunnitelman laatiminen ja hyväksyminen

Inarin ja Utsjoen yhteistoiminta-alueen ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma laaditaan ottaen huomioon eri lakien mukaiset vaatimukset, keskusvirastojen ohjeet ja valvonnan painopistealueet sekä paikalliset olosuhteet ja elinkeinorakenne. Valvontasuunnitelmat hyväksytään Inarin sosiaali- ja terveyslautakunnan ympäristöjaostossa. Jaosto päättää myös tavasta, miten valvontasuunnitelman toteutumista seurataan. Hyväksytty valvontasuunnitelma toimitetaan Lapin aluehallintovirastolle ennen ohjelmakauden alkua ja kunkin kalenterivuoden loppuun mennessä mikäli 5 -vuotiseen suunnitelmaan on tehty muutoksia seuraavalle vuodelle.

2.1 Toimialue

Ympäristöyksikön toimialueeseen kuuluvat Inarin ja Utsjoen kunnat. Henkilöstön määrä (yhteensä n. 5 henkilötyövuotta ympäristöterveydenhuollossa, lisäksi hallinto- ja toimistosihteri auttavat tukipalveluissa) ei täytä valtioneuvoston periaatepäätöksen (30.10.2003) vaatimuksia, mutta maantieteellisistä syistä johtuen suuremman yksikön perustaminen ei ole mahdollista.

Inarin ja Utsjoen ympäristöyksikön toimialue on maantieteellisesti ja elinkeinorakenteensa perusteella erityislaatuinen. Alue on laaja, joten etäisyydet ovat pitkät. Alueen elinkeinoista tärkeimpiä ovat matkailuun liittyvät palvelut ja porotalous. Sesonkiluonteisuus asettaa erityisiä haasteita ympäristöterveydenhuollon toiminnalle.

2.2 Valvonnan voimavarat ja tehtävät

Ympäristöyksikön henkilöstö on esitetty taulukossa 1.

Ympäristöterveysvalvonnassa on tehtäviä, joita ei voida ennakoida, mutta niiden tekemiseen on silti varattava aikaa. Tällaisia ovat esimerkiksi epidemioiden ja erityistilanteiden selvittämiset, hakemusten ja ilmoitusten käsittely sekä toimijoiden / kuntalaisten neuvonta ja ohjaus.

Inarin ja Utsjoen ympäristöyksikön voimavarat eivät riitä kaikkien toimialojen (elintarvikevalvonta, terveydensuojelu- ja kuluttajaturvallisuusvalvonta, tupakkalain valvonta) kattavaan valtakunnallisten ohjelmien mukaiseen valvontaan. Valvonnan pääpaino on elintarvikevalvonnassa. Terveydensuojelu- ja kuluttajaturvallisuusvalvontaa suunnataan korkean riskin kohteisiin. Tupakkalain mukaista valvontaa tehdään elintarvikevalvonnan käyntien yhteydessä.

Pitkät etäisyydet kuluttavat valvonnan resursseja. Kokonaistyöpanostarve on vähintään 1,5-kertaa kohteiden tarkastukseen tarvittava aika.

Taulukko 1. - Ympäristöyksikön henkilöstö v. 2015

Ympäristöterveydenhuollon viranhaltijat			
nimi	virkanimike	erityisosaaminen/vastuualue	muuta
Minna Saramo-Nissilä	ympäristöyksikön johtaja / terveydensuojelutarkastaja	hallinto, suunnitelmat, elintarvike- ja tupakkavalvonta, asumisterveys, vs. maataloussihteeri	ympäristöyksikön johtajan tehtävät sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöksen mukaisesti
Paula Niskala	terveydensuojelutarkastaja	elintarvike-, tupakka-, terveydensuojelu- ja kuluttajaturvallisuusvalvonta, asumisterveys, maaseutuhallinnon tehtävät	
Virka avoin	ympäristötarkastaja	vesilaitokset	
<i>Venla Jyrkinen</i> <i>1.1.2015 →</i>	1.kunnaneläinlääkäri	elintarvikevalvonta, eläinten hyvinvointi, sivutuotevalvonta, eläinlääkintähuolto	toimipaikka Ivalo
Marja Nuorgam	2. kunnaneläinlääkäri	elintarvikevalvonta, eläinlääkintähuolto, eläinten hyvinvointi, sivutuotevalvonta, valmiuseläinlääkäri	toimipaikka Utsjoella, tarvittaessa Ivalossa, ympäristöyksikön johtajan sijainen

Virka avoin	3. kunnaneläinlääkäri	elintarvikevalvonta, eläinlääkintähuolto, eläinten hyvinvointi, sivutuotevalvonta	toimipaikka Ivalo
Yhteensä käytettävissä			5 henkilötyövuotta
Hallinto- ja tukipalvelujen henkilöstö			
Eira Oikarinen	sosiaali- ja terveysosaston hallintosihteeri	kokousasiat, tiedottaminen (ympäristöjaoston sihteeri), talous- ja toimintasuunnitelman valmistelu, yleisasiat	
Valtteri Huhtamalla	toimistosihteeri	yleiset toimistotehtävät maaseututoimen tehtävät	

Taulukko 2. - Valvonnan voimavarojen jakaminen

	Käytettävissä kokonaisuudessa htv	kokonaisuudesta käytettävissä suunnitelmalliseen valvontaan htpv	Valvonnan tarve riskinarvioinnin perusteella htpv
Elintarvikevalvonta			
- muut kuin hyväksytyt laitokset	1,2	250	250-300
- liha- ja kalalaitokset ja maidontuotantotilat	0,2	40	20-40
Terveydensuojelun valvonta	0,2	40	50
Tupakkavalvonta	0,05	20	10-20
Kuluttajaturvallisuusvalvonta	0,25	40	50
- poronlihan tarkastus (avin vastuualue, kunnaneläinlääkärit toimivat sivutoimisina tarkastuseläinlääkäreinä)	0,3	60	40-60
Valtion valvontatehtävät (elsu, eläintaudit, kuljetukset jne.)	0,2	40	40-60
Yhteensä			
valvonnan voimavarat, eläinlääkärit	0,7	140 (jos 3 el.lääkäriä)	100-140
valvonnan voimavarat, tarkastajat	1,7	350	300-350
	100 %	x %	

2.3 Koulutus, pätevyudet

Henkilöstön jatkuva ja monipuolinen kouluttautuminen on tärkeää ympäristöyksikön toiminnalle. Täydennyskoulutus pyritään suuntaamaan valvonnan kannalta keskeisiin aiheisiin. Pitkät etäisyydet ja niukat koulutusmäärärahat rajoittavat valtakunnallisiin koulutustilaisuuksiin osallistumista. Koulutuksia pyritään kuitenkin järjestämään 5-8 päivää / henkilö / vuosi. Näistä osa on etäyhteyksillä tapahtuvaa ja osa valtakunnallisia tai alueellisia koulutuksia eri paikkakunnilla (alueen kollegojen verkostoituminen on tärkeää pienissä yksiköissä). Inarin kunnan henkilöstölle on laadittu v. 2014 koulutussuunnitelma jota pyritään noudattamaan.

2.4. Valvontakohderekisteri/ Tietojärjestelmä

Ympäristöyksikön käytössä on Digia Tarkastaja –ohjelma, jonka avulla kohde- ja valvontatiedot voidaan siirtää valtakunnalliseen rekisteriin. Valvontakohteiden ja valvonnan tiedot on pääsääntöisesti siirretty Tarkastajaan vuoden 2014 aikana. Järjestelmät (KUTI, YHTI) pyritään päivittämään valtakunnallisten aikataulujen mukaan.

2.5 Viestintä

Ympäristöterveydenhuollon viestinnän tarkoituksena on kertoa etukäteen valvonnan painopisteistä ja tavoitteista, lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä julkaisemalla valvonnan tuloksia ja lisätä ympäristöterveydenhuollon tunnettavuutta. Aktiivisella tiedottamisella erityistilanteissa varmistetaan turvallisuuden ja terveyden kannalta tärkeän tiedon jakaminen.

Viestinnän osa-alueita ovat asiakaspalvelu, kohderyhmien opastus ja kouluttaminen sekä tiedottaminen eri keinoin eri tilanteissa. Viestinnän kohderyhmiä ovat kuntalaiset, elinkeinonharjoittajat, toiset viranomaiset ja muut asiakkaat.

Kunnan www-sivuille on lisätty yleistietoa ympäristöyksiköstä ja sen toiminnasta. Sivuille on myös laitettu toimijoille ja kuntalaisille suunnattua ohjeistusta ja lomakkeita. Sivuja päivitetään säännöllisesti.

Viestinnässä noudatetaan Inarin kunnan viestintäohjetta ja sosiaali- ja terveystoimen strategiassa mainittuja periaatteita. Inarin kunta on nelikielinen kunta. Ilmoitukset ja kuulutukset julkaistaan kielilain mukaan neljällä eri kielellä. Lähtökohtana on, että kaikki kuntalaisille tarkoitettu perusinformaatio kunnan palveluista annetaan suomen kielellä ja tarvittaessa saamen kielillä. Kaikessa viestinnässä käytetään selkeää, ja ymmärrettävää kieltä. Ympäristöyksikkö ottaa huomioon omassa toiminnassaan Utsjoen kunnan erityisaseman saamenkielen osalta.

2.5.1. Erityistilanteiden viestintä

Erityistilanteista tiedotetaan tapauskohtaisesti erityistilanteita koskevan ohjeen mukaisesti.

2.6 Valvonnan maksullisuus

Kunnan valvontaviranomaisen on perittävä toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja näytteen tutkimuksesta.

Ympäristöterveydenhuollon maksutaksa päivitetään säännöllisesti (viimeisin päivitys astunut voimaan 1.5.2013). Voimassa oleva maksutaksa on Inarin kunnan www-sivulla. Valvontamaksut määritellään siten, että ne kattavat suunnitelmallisesta valvonnasta aiheutuneet kustannukset. Matkakustannukset sisältyvät jaettaviin yleiskustannuksiin, jolloin ne tulevat mukaan tuntihintaan, eikä matkalaskua kohdenneta suoraan toiminnanharjoittajalle.

Ympäristöterveydenhuollossa maksuja peritään:

2.6.1 Elintarvikelain (23/2006 ja 352/2011) mukaan

- laitosten hyväksymisestä
- elintarvikehuoneistoilmoitusten käsittelystä
- kunnalliseen valvontasuunnitelmaan sisältyvästä tarkastuksesta, näytteenotosta ja näytteen tutkimisesta;
- Euroopan unionin ulkopuolelle eläimistä saatavia elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvonnasta siltä osin kuin vienti ostajamaan vaatimuksesta edellyttää tavallista kattavampaa valvontaa; sekä
- elintarvikemääräysten noudattamatta jättämiseen perustuvien elintarvikelain 7 luvussa tarkoitettujen toimenpiteiden valvomiseksi tapahtuvasta tarkastuksesta.

Lisäksi taksan soveltamisessa otetaan huomioon, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004 artikloissa 27 ja 28 sekä elintarvikelain 70 §:n 2 momentin ja 71 §:n 3 momentin nojalla annetussa eräitä elintarvikevalvonnan maksuja koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (1040/2007) säädetään.

28 artiklan mukaan kaikesta elintarvikelain mukaisesta lisävalvonnasta, myös kehotuksen perusteella tehdystä, voidaan periä maksu: *”Kun paljastunut säännösten noudattamatta jättäminen aiheuttaa virallisia valvontatoimia, jotka ylittävät toimivaltaisen viranomaisen tavanomaisen valvontatoiminnan, toimivaltaisen viranomaisen on perittävä virallisista lisävalvontatoimista aiheutuvat kustannukset säännöksiä noudattamatta jättäneiltä toimijoilta tai se voi periä kyseiset kustannukset lisävalvontatoimia suoritettaessa tuotteet omistavalta tai niitä hallussaan pitävältä toimijalta).*

2.6.2 Terveysuojelulain (763/1994) mukaan

- terveysuojelulain 13 § mukaisista toiminnoista tehtävien ilmoitusten käsittelystä sekä terveysuojelulain 18 § mukaisen laitoksen hyväksymistä;
- kunnalliseen valvontasuunnitelmaan sisältyvää tarkastusta, näytteenottoa ja näytteen tutkimista sekä 6 §:n pykälän nojalla myöntämistään todistuksista (laivatarkastukset);
- 6 §:ssä tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen perusteella annettujen määräysten valvonnasta silloin, kun määräysten antaminen perustuu lain säännösten noudattamatta jättämiseen;
- 13 §:n nojalla tehtyjen ilmoitusten perusteella annettujen määräysten valvonnasta;
- 18 §:n nojalla tehdyn hakemuksen perusteella annettujen määräysten valvonnasta sekä

- 20 §:ssä edellytetystä talousveden laadun valvonnasta ja tarkkailusta;
- 29 §:ssä edellytetystä uimaveden säännöllisestä valvonnasta
- asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritetusta mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy 26 §:n mukaisten terveyshaittojen selvittämiseen (*arvonlisäverollinen*);
- kaivon omistajalta talousvesitutkimuksista silloin, kun kysymys ei ole 16 §:n 4 momentissa tarkoitettusta talousvetä toimittavasta laitoksesta (*arvonlisäverollinen*).

2.6.3 Tupakkalain (693/1976) mukaan

- 10b §:ssä tarkoitetun myyntiluvan myöntämisestä
- 10b §:ssä tarkoitetun myyntiluvan valvonnasta (vuosittainen valvontamaksu)
- 14a §:ssä tarkoitetun kunnan valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista;
- 14a §:ssä tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen perusteella annettujen määräysten valvonnasta silloin, kun määräysten antaminen perustuu tämän lain säännösten noudattamatta jättämiseen.

2.6.4 Kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) mukaan

- valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista
- lain 6 §:n mukaisten ilmoitusten käsittelystä

2.7 Laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Ympäristöyksikön viranomaisvalvonnassa ottamat näytteet, myös toiminnanharjoittajien maksamat näytteet toimitetaan tutkittavaksi Eviran hyväksymiin laboratorioihin, joita ovat mm. Ahma Ympäristö Oy:n laboratorio Rovaniemellä ja Oulun seudun elintarvike- ja ympäristölaboratorio. Lihantarkastukseen liittyvät näytteet toimitetaan Eviran Oulun aluelaboratorioon. Erityismäärityksiä varten käytetään tarvittaessa myös muita ympäristövalvonnan laboratorioita, joilla on akkreditointi tai Eviran hyväksyntä kyseisten määritysten suorittamiselle.

3. Valvonnan toimialat

3.1. Yleistä

Tämän suunnitelman mukainen valvonta perustuu kansanterveyslain 1 §:ssä mainittujen ympäristöterveydenhuollon lakien mukaan kunnille säädettyyn valvontaan. Lainsäädäntö on esitetty tarkkaan toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa. Keskeisin valvottava lainsäädäntö on listattu tämän suunnitelman liitteeseen 1.

Toimialakohtainen valvonta esitellään toimialakohtaisissa valvontasuunnitelmissa. Tähän suunnitelmaan on koottu valvontayksikön alueella erityisesti suunnitelmakaudella painottuva valvonta, painopisteet ja projektit.

3.1.1 Riskinarviointi

Valvontakohteiden valvonnan tarve määräytyy kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella. Toimialakohtaisissa ohjelmissa on annettu ohjeet valvontakohteiden riskinarviointiin. Riskinarviointi ja luokitus ovat jokaisella toimialalla erilaisia. Elintarvike- ja kuluttajaturvallisuuslain kohteiden osalta on tehty alustava kohdekohtainen riskinarviointi, jota täydennetään kohteiden tarkastusten yhteydessä.

Kohdekohtainen tarkastustiheys riippuu kohteen tosiasiallisista riskeistä. Esimerkiksi hyvin toimiva omavalvonta tai hyvä turvallisuuskulttuuri pienentävät riskejä ja siten vähentävät suunnitelmallisten tarkastusten tiheyttä.

3.1.2 Tarkastuksen sisältö ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika

Valvontasuunnitelma-asetuksen mukaan kunnan suunnitelman tulee sisältää tarkastuksen sisällön määrittely sekä tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika. Tarkastus voi sisältää useiden ympäristöterveydenhuollon lakien mukaisia toimenpiteitä ja tarkastuskertomuksessa tulee esittää, minkä säännösten mukaan tarkastus on tehty.

Tarkastusaikaan vaikuttaa tarkastuksen sisällön laajuus ja tarkastusaikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen sekä tarkastuskertomuksen laatiminen.

Taulukko 3.1.2 Tarkastuksen yleinen sisältö eri toimialoilla

	Tarkastuksen yleinen sisältö
Elintarvikevalvonta	<p>Minkä tahansa näkökohdan tutkiminen sen toteamiseksi, onko kyseinen näkökohta vaatimusten mukainen.</p> <p>Tarkastettavat kohdat on jaettu 18 asiakokonaisuuteen. Oiva -tarkastuksella tarkastetaan joka kerta tilojen ja laitteiden päivittäistä puhtaanapitoa, henkilökunnan työtapoja, työvaatteita ja käsihygieniää, kylmien ja kuumien tuotteiden oikeaa säilytystä, ruoan jäähtymistä sekä allergeenihallintaa. Muita kohtia tarkastetaan valvojan harkinnan mukaan vähintään kerran kolmessa vuodessa.</p> <p>Muiden kohteiden osalta tarkastukset tehdään noudatellen Eviran tarkastusohjeita.</p>
Terveydensuojelunvalvonta	<p>Tarkastuksen tavoitteena on selvittää, aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö tarkastuskohteessa sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaitta voi syntyä.</p> <p>Mikäli tarkastuksessa todetaan puutteita toiminnassa tai olosuhteissa, antaa terveydensuojeluviranomainen haitan estämiseksi ja tilanteen korjaamiseksi tarpeelliset ohjeet, toimenpidekehotukset tai -määräykset. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoa jatkotutkimuksia varten.</p> <p>Vesilaitosten (asetus 401/2001 ja 461/2000) valvontasuunnitelman mukaisella tarkastuksella tarkoitetaan kokonaisuuden tarkastamista, johon voi sisältyä useiden vedenottamoiden tarkastuskäyntejä sekä esim. asiakirjatarkastuksia kuten näytetulosten läpikäyntiä</p>

Kuluttajaturvallisuusvalvonta	Tarkastuksen tarkoituksena on varmistua, että palvelun tarjoaja on huolehtinut siitä, että palvelusta ei aiheudu vaaraa kuluttajien turvallisuudelle, ja että asiakasturvallisuutta tosiasiallisesti ylläpidetään ja kehitetään. Toiminnanharjoittajan tulee pystyä esittämään, millä menettelyillä riittävä turvallisuustaso saavutetaan ja ylläpidetään.
Tupakkalain valvonta	Tarkastuksen tavoitteena on selvittää, ovatko tarkastuksen kohteen tilat ja toiminta tupakkalain asettujen vaatimusten mukaisia. Tarvittaessa annetaan ohjeita, toimenpidekehotuksia ja määräyksiä, jotta lain edellytykset toteutuvat. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoa jatkotutkimuksia varten.
Nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta	Tavoite tarkastaa kohteen toiminnan ja tilojen vaatimustenmukaisuus.
Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta	Valtakunnallisen eläinten terveydenhuolto-ohjelman mukaiset eläinlääkärin säännölliset käynnit ja toimenpiteet hyötyeläinten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja edistämiseksi

3.1.3. Valvontakohteiden / valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet

Tarkastustiheydet määräytyvät riskinarvioinnin perusteella. Tarkastustiheydet on pääsääntöisesti määritetty kohdetyyppikohtaisesti.

Yksittäisen valvontakohteen tarkastustiheyden määrittelyssä otetaan huomioon mm.

- 1) toiminnan laajuus
- 2) omavalvonnan tai muun omaehtoisen valvonnan taso;
- 3) henkilökunnan asiantuntemus
- 4) aikaisempi valvonta
- 5) tilat ja olosuhteet sekä varustuksen kunto.

Toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa on annettu ohjeelliset tarkastustiheydet ja tarkastuksiin käytettävät ajat. Tarkastustiheydet on määritelty kohdetyyppikohtaisen riskiluokituksen perusteella kunkin toiminta-alan valvontasuunnitelmaan.

Viranomaiselle ilmoitetut uudet kohteet tulevat heti ilmoituksen käsittelyn jälkeen suunnitelmallisen valvonnan piiriin, jolloin myös kohteeseen tehtävää ensimmäistä tarkastusta voidaan suunnitelmallisena tarkastuksena, josta peritään maksu.

3.2 Toimialakohtaiset valvontasuunnitelmat

Erilliset valvontasuunnitelmat toimintakaudelle 2015-19 (elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakkalain valvonta, nikotiinivalmisteiden myynti ja kuluttajaturvallisuusvalvonta) ovat tämän suunnitelman liitteinä 2-6.

Toimialakohtaisissa valvontasuunnitelmissa on huomioitu vuosittaisten valtakunnallisten tai alueellisten valvontaprojektien toteuttaminen.

4. Erityistilanteisiin varautuminen

Ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelma on päivitetty vuonna 2013. Tarvittavat muutokset on tehty myös tartuntatautiöryhmän kokoonpanoon sekä toimintaohjeeseen. Valmiussuunnitelma tarkistetaan kolmen vuoden välein tai tarvittaessa useammin.

Valmiussuunnitelma löytyy kunnan valmiussuunnitelmien yhteydestä sekä ympäristöyksikön sähköisestä tiedostosta. Valmiussuunnitelmien paperiversiot säilytetään ympäristöyksikön toimitiloissa maataloustoimen lukittavassa arkistokaapissa.

5. Kunnan valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Ympäristöjaosto arvioi valvontaohjelman toteutumista vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Arvioinnissa otetaan huomioon seuraavat tekijät:

1. tarkastusten määrä kohdetyypeittäin
2. tarkastusten kattavuus
3. valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen
4. Valvonnan voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus
5. Toiminnan kehittämistarpeet

Edellisen lisäksi talouden ja toiminnan toteutumista seurataan Inarin kunnassa noudatettavan käytännön mukaisesti.

Mikäli suunnitelmassa asetettuja tavoitteita ei ole saavutettu, toteutumisen arvioinnissa on tuotava esille mahdollisia syitä.

Ohje:

Kunnan tulee vuosittain arvioida valvontasuunnitelman toteutumista. Toteutumista arvioidaan ympäristöterveydenhuollosta vastaavissa monijäsenisissä toimielimissä. Arviointia hyödynnetään paikallisen ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Arvioinnissa tulee kuvata tarkastusten kattavuutta, tarkastusten ja näytteiden määrää valvontakohdetyypeittäin sekä valvonnasta saatujen tulojen kohdentumista.

Valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnissa tarkastellaan, kuinka kattavasti suunniteltu toiminta ja siten suunnitellut tarkastukset ovat toteutuneet. Valvonnan kattavuus arvioidaan valvontakohdetyypeittäin. Kattavuutta kuvataan esimerkiksi liittämällä arviointiin selvitys toteutuneiden tarkastusten lukumäärästä valvontakohdetyypeittäin, selvitys näytteenotosta valvontakohdetyypeittäin ja valvontaprojekteihin osallistumisesta. Lisäksi tarkastellaan, onko kaikkien toimialojen valvontaa tehty kattavasti. Tarvittaessa kerrotaan syyt tai perustelut mahdollisten toteutumatta jääneiden tavoitteiden osalta tai mahdolliset poikkeamat sekä vaadittavat toimenpiteet (esimerkiksi päätökset, voimavaroalisäykset, toiminnan muuttuminen ja painopisteiden tarkentaminen), jotta tavoitteet toteutuisivat seuraavalla tarkastelujaksolla. Arviointikriteereitä ovat myös valtakunnallisten painopisteiden ja omien paikallisten painopistealueiden valvonnan toteutuminen. Arvioinnissa on hyvä tarkastella myös erityyppisiin tarkastuksiin ja kohteisiin käytettyä aikaa ja verrata sitä suunniteltuun ajankäyttöön. Lisäksi voidaan esittää tarkastuksilla esiin tulleiden epäkohtien määriä ja laatua sekä kunnan viranomaisten toimenpiteitä näiden epäkohtien korjaamiseksi ja asioiden saattamiseksi lainmukaiselle tasolle.

LIITTEET

- Liite 1: Lainsäädäntö
- Liite 2: Elintarvikevalvontasuunnitelma vuosille 2015-19
- Liite 3: Tupakkalain valvontasuunnitelma vuosille 2015-19
- Liite 4: Terveysturvallisuuden valvontasuunnitelma vuosille 2015-19
- Liite 5: Kuluttajaturvallisuuden valvontasuunnitelma vuosille 2015-19

Liite 1: Kuntien valvontaa ohjaavaa keskeistä lainsäädäntöä

Ympäristöterveydenhuollon määrittävä lainsäädäntö

- 1) Kansanterveyslaki (66/1972)
- 2) Terveydenhuoltolaki (1326/2010)

Elintarvikevalvonnan lainsäädäntöä

- 1) Elintarvikelaki (23/2006)
- 2) Valvonta-asetus (EY) N:o 882/2004
- 3) Valtioneuvoston asetus elintarvikevalvonnasta (321/2006)
- 4) Alkutuotantoasetus (134/2006)
- 5) Elintarvikehygieniasetus (EY) N:o 852/2004
- 6) Elintarvikevalvonta-asetus (321/2006)
- 7) Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetus (EY) N:o 853/2004
- 8) Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus (EY) N:o 854/2004
- 9) Ensisaapumisasetus (118/2006)
- 10) Lihantarkastusasetus (38/ELO/2006)
- 11) STM:n asetus elintarvikkeiden tai talousveden välityksellä leviävien ruokamyrkytys epidemioiden selvittämisestä (251/2007)
- 12) Yleinen elintarvikevalvonta-asetus (EY) N:o 178/2002
- 13) Valtioneuvoston asetus elintarvikelain ja terveydensuojelulain nojalla tutkimuksia tekevästä laboratorioista (1174/2006)
- 14) Valtioneuvoston asetus eräistä elintarvikevalvonnan maksuista
- 15) MMM:n asetus eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta (Laitosasetus 37/EEO/2006)
- 16) MMM:n asetus eräiden elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta (Elintarvikehuoneistoasetus 28/2009)
- 17) STM:n asetus elintarvikkeiden myynnistä ulkotilassa sekä suurten yleisötilaisuuksien hygieenisistä järjestelyistä ja jätehuollosta (731/2007)
- 18) Valtioneuvoston asetus eräistä elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisistä toiminnoista, VNa 1258/2011

Terveydensuojelun lainsäädäntöä

- 1) Terveydensuojelulaki (763/94)
- 2) Terveydensuojeluasetus (1280/1994)
  - Talousveden osalta laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:
    - STM asetus (461/2000) talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
    - STM asetus(401/2001) pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (muutos 1.9.2014)
  - Uimavesien osalta laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:
  - Allasvedet
    - STM asetus (315/2002) uimahallien ja kylpylöiden allasveden valvontatutkimuksista ja laatuvaatimuksista
  - Uimarantavedet

- o STM:n asetus 177/2008 yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (ns. EU uimarantavesien valvontaan) ja STM:n asetus 354/2008 pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta.
- 3) STM:n asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista (asumisterveysasetus)

Tupakka- ja nikotiinivalvonnan lainsäädäntöä

- 1) Tupakkalaki (693/1976)
- 2) Asetus toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi (225/1977)
- 3) STM:n asetus tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten merkinnöistä sekä haitta-aineiden määristä ja mittausmenetelmistä sekä testauslaboratorioista (641/2002)
- 4) STM:n päätös tupakointivälineistä (1158/1999)
- 5) STM:n omavalvontasuunnitelmamääräys: STM:n määräyskokoelma (dnro 1999:53)
- 6) Lääkelaki (395/1987)

Kuluttajaturvallisuusvalvonnan lainsäädäntöä

- 1) Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011)
- 2) Valtioneuvoston asetus eräitä kuluttajapalveluja koskevasta turvallisuusasiakirjasta (1110/2011)
- 3) Valtioneuvoston asetus kulutustavaroista ja kuluttajapalveluksista annettavista tiedoista (613/2004)
- 4) Laki lelujen turvallisuudesta (287/1997)
- 5) Laki kosmeettisista valmisteista (22/2005)
- 6) KTM:n asetus kosmeettisista valmisteista (75/2005)

Eläinlääkintähuolto

- 1) Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009)
- 2) Valtioneuvoston asetus eläinlääkintähuollosta (1031/2009)
- 3) Eläintautilaki (55/80)
- 4) Eläinsuojelulaki (247/1996).

Muuta

- 1) Hallintolaki (434/2003)
- 2) Kuntalaki (365/1995)
- 3) Valtioneuvoston asetus kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta (N:o 665/2006)
- 4) Valtioneuvoston asetus ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista (N:o 664/2006)
- 5) Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009)